

комерції: від цифровізації окремих бізнес-процесів у локальних підприємницьких мережах до появи нових бізнес-моделей світової економіки (електронної комерції) завдяки активному розвитку та поширенню Інтернет-технологій. «Діджител» економіка та її провідна складова – електронна комерція є дійсно якісно новим рівнем розвитку сучасних бізнес-відносин, що зумовлює появу відповідної інноваційної інфраструктури у багатьох сферах комерції.

Список використаних джерел:

1. World Development Report 2021: Data for Better Lives. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2021>.
2. Schwab, K. (2017). The Fourth Industrial Revolution. Crown Business. URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=78450>.
3. Лазоренко Т., Шолом І. Діджиталізація як основний фактор розвитку бізнесу. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. 2020. Вип. 1. С. 50-51. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201186>.
4. Лігоненко Л., Хріпко А., Доманський А. Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес-організаціях. *Інтернаука. Серія: Економічні науки*. 2018. № 22 (62), т. 2. С. 21-24.

Наривська А. В., канд. екон. наук Скрипник Н. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ПРОЯВУ ФАКТОРІВ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇН ЄС

Сучасний світ характеризується високим рівнем глобальної нестабільності, яка впливає на всі аспекти міжнародних економічних відносин, включаючи експортний потенціал країн Європейського Союзу. Глобальні виклики, такі як економічні кризи, політичні конфлікти, екологічні проблеми та пандемії, змушують країни ЄС адаптуватися до швидко змінюваних умов та шукати нові шляхи для підтримки та розвитку свого експорту.

Експорт є однією з ключових складових економічного розвитку країн. Європейський Союз відомий своєю високою конкурентоспроможністю на світовому ринку. Проте, в умовах глобальної нестабільності, такої як геополітичні конфлікти, економічні кризи та пандемії, розвиток експортного потенціалу стає

викликом. ЄС вживав різні заходи для підтримки експортного потенціалу своїх країн-членів та партнерів під час пандемії covid-19. Деякі з них були [1]:

1. Створення спільного фонду відновлення NextGenerationEU, який має виділити 750 млрд євро для інвестицій у зелену та цифрову трансформацію, соціальну та економічну справедливість, та конкурентоспроможність ЄС.

2. Запуск ініціативи Team Europe, яка мобілізувала понад 40 млрд євро для допомоги країнам-партнерам у подоланні наслідків пандемії, забезпеченні доступу до вакцин, та підтримці економічного відновлення.

3. Запровадження тимчасових винятків з правил державної допомоги, що дозволяють державам-членам надавати ліквідність та гарантії експортерам.

4. Запуск ініціативи SURE, яка має виділити до 100 млрд євро для підтримки збереження робочих місць та доходів працівників, що залежать від експорту.

4. Посилення ролі Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) та Європейського фонду стратегічних інвестицій (ЄФСІ) у фінансуванні проєктів, пов'язаних з експортом, інноваціями та екологічним переходом.

Європейський Союз (ЄС) вживає різноманітних заходів для підтримки свого експортного потенціалу. Ось деякі аспекти, які стосуються самого ЄС:

1. Торговельні угоди: ЄС активно укладає торговельні угоди з іншими країнами та регіонами, щоб сприяти експорту своїх товарів та послуг. Ці угоди сприяють зниженню тарифів, спрощенню митних процедур та забезпеченню доступу до нових ринків.

2. Підтримка малих та середніх підприємств (МСП): ЄС розробляє програми та ініціативи, спрямовані на підтримку МСП. Це включає фінансову допомогу, консультування та навчання, щоб допомогти підприємствам розширювати свій експорт.

3. Фінансова підтримка: ЄС надає фінансову допомогу для розвитку експортного потенціалу. Це може включати гранти, кредити та інші види фінансування.

4. Лібералізація податків та дерегуляція: ЄС активно сприяє лібералізації податків та спрощенню регуляторних процедур для підприємств. Це допомагає знижувати витрати та покращувати конкурентоспроможність європейських товарів на світовому ринку.

5. Страхування експорту: ЄС надає підтримку виробникам та експортерам через інструменти страхування експорту. Це допомагає зменшити ризики та сприяє збільшенню обсягів експорту.

6. Інвестиційні програми: ЄС розробляє спеціальні інвестиційні програми для підтримки розвитку нових технологій, інновацій та підприємництва. Це включає фінансову підтримку, консультування та навчання.

7. Фінансова підтримка досліджень та розвитку: ЄС надає фінансову підтримку для досліджень, розробки нових продуктів та технологій. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності європейських товарів на світовому ринку.

Ці заходи спрямовані на підтримку експортного потенціалу ЄС та забезпечення його стабільного розвитку на міжнародній арені. Одним з факторів, що сприяли зростанню експорту з ЄС у 2023 році, була вакцинація населення від COVID-19, яка дозволила відновити міжнародну торгівлю та подолати логістичні перешкоди. Іншим фактором була підписання Угоди про інвестиції між ЄС та Китаєм, яка спростила умови доступу до китайського ринку для європейських компаній. Також важливою роллю відіграла реалізація плану відновлення ЄС після пандемії, який передбачав значні інвестиції в зелену та цифрову трансформацію економіки [2]. Глобальна нестабільність має великий вплив на торгівлю та експортний потенціал. Геополітичні напруження, економічні кризи та пандемії можуть обмежувати доступ до ринків та знижувати попит на продукцію. Наприклад, Brexit та пандемія COVID-19 суттєво вплинули на експорт ЄС.

ЄС впроваджує політики та ініціативи для підвищення експортного потенціалу. Інвестиції в дослідження та інновації, цифрові технології та електронна комерція є важливими напрямками. Адаптивність та стійкість є ключовими факторами в умовах глобальних викликів. Розвиток експортного потенціалу ЄС в умовах глобальної нестабільності вимагає постійного аналізу, адаптації та інновацій. ЄС має продовжувати сприяти розвитку своєї економіки та забезпечувати стійкість у торгівлі, незважаючи на виклики, які виникають через геополітичні турбулентності та інші фактори. Важливою є також співпраця з іншими країнами та регіонами для забезпечення відкритого та стабільного світового ринку.

Список використаних джерел:

1. Зелена угода: ключ до кліматично нейтрального та стійкого ЄС. EUREporter. URL: <https://uk.eureporter.co/environment/2020/12/08/green-deal-key-to-a-climate-neutral-and-sustainable-eu/?ssp=1&darkschemeovr=1&setlang=uk&cc=UA&safesearch=moderate>.
2. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Іванова М. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВЛАСТИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ

На території України у зв'язку з воєнним періодом з'явилися нові виклики, що включають кризові ситуації, зменшення активності бізнесу, економічна нестабільність, втрати продуктивності праці та зниження споживчого попиту населення через скорочення їхніх доходів. Ці умови вимагають розробки довгострокових стратегій і механізмів для забезпечення сталого економічного зростання [2].

Особливості економічної інклюзії під час війни [3]:

1. Міграція населення. Війни призводять до гуманітарної кризи, наслідки якої обмежують доступ до основних послуг, таких як житло, харчування, медична допомога, освіта.

2. Зниження економічного розвитку. Воєнні конфлікти часто призводять до зупинки бізнесу, руйнуванню важливої інфраструктури, зниження виробничих потужностей.

3. Система соціального захисту. Ефективна система соціального захисту, яка забезпечує соціальну підтримку та допомогу для найвразливіших верств суспільства, є дуже важливим фактором для інклюзії та соціальної справедливості;

4. Брак доступу до освіти. Недоступність якісної освіти під час воєнного стану.

Нерівний розподіл економічних ресурсів та суспільних благ призводить до нерівності в можливостях задоволення життєвих потреб людей з різних соціальних верств і регіонів. Саме концепція інклюзивного економічного зростання є сучасною моделлю, яка допоможе вирішити проблему забезпечення всіх членів суспільства рівних прав і можливостей [2].